

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 16.12.2025 nr 8-1/10086-1, JDM/25-
1413/-1K

Meie 23.01.2026 nr 2-3/4216-2

**Isikuandmete kaitse seaduse ja teadus- ja
arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse
seaduse muutmise seaduse kooskõlastamine
märkustega**

Austatud proua Pakosta

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastab „Isikuandmete kaitse seaduse ja teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse muutmise seaduse“ järgmiste märkustega:

1) Teeme ettepaneku eemaldada eelnõu § 6 lõikest 1 sõna „eelkõige“ ja täpsustada mõistet „muud samaväärset kaitset pakkuv meede“.

Nimetud lõige peab looma selged reeglid, kuidas on lubatud isikuandmeid töödelda juhul kui neid töödeldakse pseudonümiseeritud kujul. Hetkel jääb lõike 1 mõtte selgusetuks ja loob juurde vaid segadust. Samuti vajab sisustamist mõiste „muu samaväärset kaitset pakkuv meede“. Kui eesmärk on olnud, et „muu samaväärset kaitset pakkuv meede“ peab tagama ka pseudonümiseerimise, siis ei ole selle eraldi välja toomine vajalik. Kui aga eesmärk on olnud muu, siis peab tooma välja, mis see on. Meede ise võib aga jääda lahtiseks ja vabalt valitavaks.

2) Palume seletuskirjas selgitada, kuidas on lõige 9 vastavuses üldiste andmekaitsepõhimõtetega.

Andmetöötleja ei või asuda töötleva isikuandmeid muul eesmärgil kui need on algselt kogutud kui andmekoguja ei ole eelnevalt sellest isikuid teavitanud ning andmekogudele on kehtestatud ka eesmärgipõhised töötamise eesmärgid. Samuti tuleb selgitada, mis saab juhul kui sellisel töötlusel tekib uusi andmeid, mida andmekogus ei olnud ja kas peaks tagama sel juhul, et need lisaandmed ei ole isikutega kokku viidavad, vaid ongi vaid uuringu tarbeks nt statistilised.

3) Palume seletuskirjas selgitada, kuidas on lõige 11 vastavuses Isikukaitse üldmääruse artikkel 23ga.

IKÜM artikkel 23 lubab küll õigusi piirata, aga mitte täielikult ja näeb ette enne kaaluda ja valida nt piiramise ulatuse, aja ja igasugused muud lisakaitsemeetmed. Leiame, et kui üks neist meetmetest peaks olema andmejälgijas tegevuste logimine, siis võib selline säte olla põhjendatud. Kõikide päringute kohta peaks tekkima ka isikutele andmejälgijas selge ülevaade. Kuna selline muudatus kahtlemata suurendab andmekogude osas päringuid, siis on oluline, et isik saaks teada, milliseid tema andmeid on millise uuringu jms tarbeks kasutatud (sh kas isikustatud kujul).

4) Palun lisada eelnõu § 6¹ lõikesse 3 tähtaeg kui kaua võib andmeid säilitada, vastasel juhul tekib olukord, kus valideerimise tarbeks hoitakse andmeid määramata aja ja säte kaotab oma mõtte.

5) Palume eelnõus või seletuskirjas täpsustada IKS § 6 ja § 6¹ alusel toimuvate andmeväljastustaotluste menetlusloogikat ning selle rakendamist riigi infosüsteemi kuuluvate andmete osas.

6) Palume eelnõus luua õiguslik alus riigiülese ühtse andmetaotluste menetluskeskkonna loomiseks ja kasutuselevõtuks.

Riiklikest andmekogudest andmeväljastuste selguse ja lihtsustamise huvides tuleb luua ühtne ja selge menetlusprotsess ning seda toetav taotluskeskkond ehk ühe taotluse ja menetluse printsiibi rakendamine. Selle elluviimiseks on vajalik luua õiguslik alus.

Meile teadaolevalt on riigis väljatöötamisel lahendusi, mis võimaldavad riigi infosüsteemi kuuluvate andmekogude andmeväljastustaotlusi menetleda ühtses menetluskeskkonnas ning mis arvestavad teadusuuringutes kasutatavate turvaliste andmetöötluskeskkondade nõuetega. Statistikaameti info kohaselt on analüüs tänaseks lõppenud ning lahenduse arendus lõpusirgel. Samas vajab selliste lahenduste laialdasem kasutamine selget õiguslikku raamistikku, et tagada andmekogupidajatele õigusselgus ning ühtne menetluspraktika.

Ühtne keskne taotluste menetluskeskkond ning protsessi eeldefineeritud töövood, kus menetlejad menetlevad taotlust, mis on esitatud ühtsel vormil ning läbipaistev menetlusteekond tagab uuringueesmärgi saavutamise kõigi osapoolte jaoks tõhusalt ja selgelt. Samuti vähendaks selline korraldus nii taotlejate kui menetlejate ressursikulu kogu protsessi vältel.

Lahenduse laialdane kasutuselevõtt oleks ressursikasutust optimeeriv ka kõikide ministeeriumite valitsemisalade osas ning kasulik Eesti kui Digiriigi kuvandi kujundamisele maailmas. Andmepõhine innovatsioon, andmed ja analüüs aitavad kaasa nii avastamisele kui ka uute lahenduste ja ärimudelite, toodete ja teenuste väljaarendamisele, millel on ekspordipotentsiaal. Eesti ettevõtjate ja TA-asutuste konkurentsivõime paraneb, Eesti muutub atraktiivseks sihtriigiks tehnoloogiaettevõtetele, võimalik on lihtsamini kaasata investeringuid ning talente, kuna baastingimused (selgus, kiirus, lihtsus) TA-tegevuseks või toote/teenuse arendamiseks on tagatud.

Seega peame ülioluliseks, et eelnõud täiendatakse sätestades, et teadusuuringute (nii teadus-ja arendustegevus, poliitikakujundamine kui ka eraõiguslik innovatsioon) andmeväljastustaotlusi menetletakse riigi infosüsteemi kuuluvate andmete osas riigis keskselt Statistikaameti taotluste menetluskeskkonnas kui eriseaduses ei ole sätestatud teisiti.

Peame oluliseks rõhutada, et IKS § 6 ja § 6¹ alusel toimuvate andmeväljastustaotluste ning andmetöötlussüsteemide rakendamine eeldab lisaks tehnilistele lahendustele ka selget õiguslikku raamistikku, vastutusahelaid ning läbipaistvaid ja auditeeritavaid menetlusprotsesse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

majandus- ja tööstusminister

Kadri Kala

Kadri.Kala@mkm.ee

Kadri Levand

Kadri.Levand@rit.ee